

NEZÁKONNÝ OBSAH A JEHO KLASIFIKÁCIA

JUDr. Laura Bachňáková Rózenfeldová, PhD.

Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva, Právnická fakulta UPJŠ

O PROJEKTE ALIT

**ANALÝZA ZODPOVEDNOSTI ZA DELIKTY
PÁCHANÉ NA INTERNETE POMOCOU METÓD STROJOVÉHO UČENIA**

ANALÝZA ZODPOVEDNOSTI ZA DELIKTY PÁCHANÉ NA INTERNETE POMOCOU METÓD STROJOVÉHO UČENIA

- akronym projektu: ALIT
- hlavným cieľom projektu je **analýza zodpovednosti za súkromnoprávne a verejnoprávne delikty páchané v digitálnom prostredí a spôsobu ich sankcionovania** na základe preskúmania relevantných právnych zdrojov s návrhom a využitím metód strojového učenia v tejto súvislosti
- na projekte participuje Právnická a Prírodovedecká fakulta UPJŠ
- projekt bol podporený Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe **Zmluvy č. VV-MVP-24-0038**
- web projektu: <https://alit.pf.upjs.sk/>

AGENTÚRA
NA PODPORU
VÝSKUMU A VÝVOJA

ANALÝZA ZODPOVEDNOSTI ZA DELIKTY PÁCHANÉ NA INTERNETE POMOCOU METÓD STROJOVÉHO UČENIA

I. PRACOVNÝ BALÍK

- 1) vymedzenie právneho rámca zodpovednosti za delikty páchané v digitálnom prostredí
- 2) klasifikácia identifikovaných kategórií deliktov naplňajúcich charakter počítačovej kriminality (súkromnoprávných aj verejnoprávných)
- 3) vytvorenie datasetu relevantných právnych zdrojov

II. PRACOVNÝ BALÍK

- 1) vytvorenie kódovaných datasetov extrahovaných právnych textov
- 2) dátová analýza jednotlivých kategórií deliktov identifikovaných v pracovnom balíku 1

III. PRACOVNÝ BALÍK

- 1) na základe dosiahnutých výsledkov preskúmanie inštitútu zodpovednosti, ktorej vznik je dôsledkom spáchania deliktov majúcich povahu počítačovej kriminality

NEZÁKONNÝ OBSAH

DEFINÍCIA I.

- Komisia - Boj proti nezákonnému obsahu na internete. Zvyšovanie zodpovednosti online platforiem:
 - „to, čo je nezákonné offline, je nezákonné aj online“
- Komisia – čl. 4 písm. b) Odporúčaní:
 - „akákoľvek informácia, ktorá nie je v súlade s právom Európskej únie alebo s právom dotknutého členského štátu“
- **Akt o digitálnych službách** – čl. 3 písm. h):
 - „nezákonný obsah“ je **akákoľvek informácia, ktorá sama osebe alebo tým, že odkazuje na nejakú činnosť vrátane predaja výrobkov alebo poskytovania služieb, nie je v súlade s právnymi predpismi Únie alebo niektorého členského štátu, a to bez ohľadu na presný predmet alebo povahu týchto právnych predpisov**

DEFINÍCIA II.

Podľa § 151 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách sa **nelegálnym obsahom** rozumie obsah, ktorý:

a) napĺňa znaky detskej pornografie alebo extrémistického materiálu

b) podnecuje ku konaniu, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu,

c) schvaľuje konanie, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu, alebo

d) napĺňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti.

KATEGÓRIE NEZÁKONNÉHO OBSAHU

PARCIÁLNE VÝSTUPY I. PRACOVNÉHO BALÍKA

KATEGÓRIE

- v kontexte cieľa 1. pracovného balíka projektu ALIT bola preskúmaná existujúca právna úprava na medzinárodnej, Európskej a vnútroštátnej úrovni a rozhodovacia činnosť súdov a iných príslušných štátnych orgánov, na základe ktorých sme navrhli **klasifikáciu nezákonného obsahu** reflektujúcu súčasnú prax postihovania takýchto deliktov páchaných na internete
- stručný prehľad jednotlivých kategórií sme publikovali v infografike dostupnej na webe projektu (<https://alit.pf.upjs.sk/infografiky/>)

PUBLIKÁCIE

- Bachňáková Rózenfeldová, L. **Regulácia nezákonného obsahu a súvisiacich deliktov na internete** (C. H. Beck, 2025)
- pripravuje sa: Bachňáková Rózenfeldová, L. **Regulácia nezákonného obsahu a súvisiacich deliktov na internete. Zbierka prípadových štúdií** (C. H. Beck, 2025)

KATEGÓRIE

- na základe doposiaľ realizovaného výskumu navrhujeme nasledujúcu klasifikáciu nezákonného obsahu:
 - a) teroristický obsah
 - b) extrémistický obsah a xenofóbne a rasovo motivované prejavy, ktoré verejne podnecujú k nenávisti a násiliu (tzv. *hate speech*)
 - c) detská pornografia
 - d) obsah porušujúci právo na ochranu súkromia alebo právo na ochranu osobných údajov
 - e) obsah porušujúci práva k duševnému vlastníctvu
 - f) nekalosúťažný nezákonný obsah
 - g) ďalšie druhy nezákonného obsahu (podvodný obsah, násilný obsah, propagovanie alebo prevádzkovanie hazardnej hry bez licencie, obsah, ktorého zverejňovanie je zakázané v období volebného moratória, škodlivý obsah – NBÚ, šírenie poplašnej správy,...)

EXTRÉMISTICKÝ OBSAH

EXTRÉMISTICKÝ OBSAH

Ustanovenie TZ	§ 421	§ 422	§ 422a	§ 422b	§ 422c	§ 422d	§ 423 (1) (a)	§ 423 (1) (b)	§ 424	§ 424a
Počet zistených v r. 2023	1	26	3	15	12	0	2	2	7	0
Počet objasnených v r. 2023	0	9	1	9	8	0	2	1	4	0
Počet zistených v r. 2022	1	19	0	21	11	0	2	4	3	1
Počet objasnených v r. 2022	1	4	0	8	8	0	1	2	3	0
Počet zistených v r. 2021	3	21	5	17	20	1	4	2	4	0
Počet objasnených v r. 2021	0	10	2	1	12	0	2	0	2	0

Počet zistených a objasnených trestných činov extrémizmu v kalendárnych rokoch 2023 až 2021

EXTRÉMISTICKÝ OBSAH

Ustanovenie TZ	§ 421	§ 422	§ 422a	§ 422b	§ 422c	§ 422d	§ 423	§ 424	§ 424a	Spolu
Odstíhané známe osoby	5	127	11	126	107	16	41	29	0	462
Obžalované osoby	2	32	7	40	36	7	10	9	0	143
Odsúdené osoby	3	95	5	98	80	10	30	19	0	340
Uzatvorené dohody o vine a treste	3	77	2	80	62	6	25	17	0	272

- spolu odsúdených iba 340 osôb
- najviac frekvencované TČ:
 - a) trestný čin prejavu sympatie k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 422 TZ,
 - b) trestný čin rozširovania extrémistického materiálu podľa § 422b TZ
 - c) trestný čin prechovávanie extrémistického materiálu podľa § 422c TZ
- tieto spolu tvoria 77,92 % všetkých odstíhaných osôb za trestné činy extrémizmu

Sumárny prehľad počtu odstíhaných, obžalovaných a odsúdených osôb a uzatvorených dohôd o vine a treste v časovom období od 1.1.2019 do 31.12.2023

EXTRÉMISTICKÝ OBSAH

- bližšia analýza súdnych rozhodnutí, v ktorých súd odkazoval na niektoré alebo kombináciu viacerých ustanovení Trestného zákona upravujúcich trestné činy extrémizmu (s výnimkou trestného činu spáchaného z osobitného motívu podľa [§ 140 písm. e\)](#), ktoré boli prijaté v časovom období posledných piatich kalendárnych rokov (od 1.1.2019 do 31.12.2023)
- zo 121 takto identifikovaných rozhodnutí boli vyňaté tie rozhodnutia, v ktorých žiadna zo skutkových podstát trestných činov extrémizmu, ktoré boli predmetom jednotlivého rozhodnutia, nezahrňala šírenie extrémistického materiálu online (35 rozhodnutí)
 - nízky počet rozhodnutí nezahrňajúcich žiadny element sprístupňovania extrémistického materiálu na internete potvrdzuje závery uvedené v poslednej Monitorovacej správe o stave extrémizmu v SR za obdobie rokov 2020-2021, podľa ktorej *„až polovica trestných činov extrémizmu bola v roku 2021 spáchaná prostredníctvom e-mailu či internetu v konaniach, v ktorých NAKA P PZ začala trestné stíhanie. Išlo najmä o rozširovanie extrémistických materiálov, extrémistickú symboliku a rôzne nenávistné prejavy.“*

EXTRÉMISTICKÝ OBSAH

- finálnej analýze tak bolo podrobených spolu 86 súdnych rozhodnutí s cieľom:
 1. vymedziť skutkové podstaty trestných činov extrémizmu zahŕňajúce šírenie extrémistického materiálu na internete
 2. identifikovať prístup príslušných orgánov k trestnoprávnemu stíhaniu týchto trestných činov na základe formy rozhodnutí prijímaných v dotknutých trestných konaniach
 3. priblížiť spôsob spáchania analyzovaných trestných činov extrémizmu vo vzťahu k aspektu šírenia extrémistického materiálu online
 4. určiť druh a výšku trestov ukladaných príslušným súdom v analyzovaných rozhodnutiach

SPÔSOBY SPÁCHANIA

- a) **sprístupňovanie extrémistického materiálu prostredníctvom sociálnych sietí (70 rozhodnutí)**
- zverejňovanie extrémistického materiálu na verejnom profile páchatel'a na sociálnej sieti, najčastejšie Facebook (69), YouTube (18), Telegram (2), Pokec (2), Azet (1) a Instagram (1)
 - uverejňovanie komentárov v diskusii k príspevkom iných používateľ'ov alebo v rámci rôznych skupín vytvorených na sociálnej sieti
 - identifikovaný bol aj prípad, kedy bolo sankcionované (nie výlučne) označenie príspevku iného používateľ'a obsahujúceho extrémistický materiál prostredníctvom funkcie „Páči sa mi to“
- b) **prechovávanie extrémistických materiálov vo forme umožňujúcej ich sprístupňovanie online** (digitálny obsah zahŕňajúci napríklad fotografie, zvukové alebo obrazovo-zvukové záznamy) **na externých nosičoch**, najmä v mobilných telefónoch (7 rozhodnutí)
- c) **ponuka extrémistických materiálov za účelom ich predaja a distribúcie, najmä prostredníctvom zverejnenia inzerátov na ne na rôznych webových stránkach** (najmä bazos.sk, bazar.sk alebo Facebook Marketplace) (4 rozhodnutia)
- d) **d'alšie spôsoby** zahŕňali napríklad verejné hanobenie skupiny osôb pre ich náboženské vyznanie na verejnej internetovej stránke (1 rozhodnutie), rozposlanie hromadného email-u obsahujúceho extrémistický materiál, ktorým obvinený podnecoval rôzne osoby k nenávisti voči osobám patriacim k maďarskému národu a židovskej komunite, vrátane k spáchaniu trestných činov primárne násilného charakteru (1 rozhodnutie), prevádzka vlastnej internetovej stránky, na ktorej obvinený uverejňoval fotografie, obrázky, články, recenzie a odkazy na podujatia pravicových hudobných formácií, ako aj iný extrémistický materiál (1 rozhodnutie), sprístupňovanie príspevkov obsahujúcich extrémistický materiál vo verejnom chate (1 rozhodnutie), sprístupňovanie extrémistického materiálu na nešpecifikovanom mieste na internete (1 rozhodnutie).

DRUHY TRESTOV

- najčastejšie **trest odňatia slobody** (uložený v 70 z 86 rozhodnutí)
 - s výnimkou 4 prípadov pritom súd výkon uloženého trestu odňatia slobody podmienene odložil s uložením skúšobnej doby
 - výška uloženého TOS sa pohybovala v rozmedzí od 4 do 60 mesiacov
 - najčastejšie bol TOS uložený vo výške 24 mesiacov (v 39 rozhodnutiach) a vo výške 36 mesiacov (v 17 rozhodnutiach)
- druhým najčastejšie ukladaným druhom trestu bol **trest prepadnutia veci** uložený v 54 rozhodnutiach
 - zariadenia používané na spáchanie predmetného trestného činu, konkrétne počítače, notebooky, zariadenia na uloženie digitálneho obsahu majúceho povahu extrémistického materiálu (CD a DVD nosiče, USB, externé disky, pamäťové karty) alebo súvisiace príslušenstvo
- tretím najčastejšie ukladaným druhom trestu bol **trest zákazu účasti na verejných podujatiach**, ktorý bol uložený v 14 rozhodnutiach
- štvrtým najčastejšie ukladaným druhom trestu v posudzovaných rozhodnutiach predstavoval **peňažný trest** uložený v 13 prípadoch
 - priemerná výška peňažného trestu predstavovala sumu 1.024,-€
 - najnižším uloženým peňažným trestom bol trest vo výške 220,- Eur, najvyšším peňažným trestom trest vo výške 5.000,- Eur

OBSAH V ROZPORE S PRÁVOM NA OCHRANU SÚKROMIA ALEBO OSOBNÝCH ÚDAJOV

OBSAH V ROZPORE S PRÁVOM NA OCHRANU SÚKROMIA

- identifikované kategórie porušení:
 - a) neoprávnené sprístupňovanie obrazových snímok alebo obrazových a zvukových záznamov týkajúcich sa fyzickej osoby na internete
 - b) uvádzanie nepravdivých alebo pravdu skresľujúcich informácií o jednotlivcoch na internete
 - c) neoprávnené sprístupnenie elektronickej komunikácie používateľa na internete
 - d) ochrana súkromia v obydlí

OBSAH V ROZPORE S PRÁVOM NA OCHRANU OSOBNÝCH ÚDAJOV

- analyzovaných 325 rozhodnutí ÚOOÚ (od účinnosti GDPR do 14.3.2024)
- z toho relevantných 119 rozhodnutí
- kategórie porušení:
 - neoprávnené vyhotovovanie obrazových alebo obrazovo-zvukových záznamov dotknutých osôb prostredníctvom kamerových systémov (58 rozhodnutí)
 - neoprávnené zverejnenie osobných údajov na internete (48 rozhodnutí)
 - neoprávnené odoslanie osobných údajov tretím osobám prostredníctvom email-u (13 rozhodnutí)

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ

JUDr. Laura Bachňáková Rózenfeldová, PhD.

Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva, Právnická fakulta UPJŠ

